COMMENTARIOLVM

JOH: ANTONII ASTORII

IN

ANTIQVVM ALCMANIS

Poetæ Laconis Monumentum

Allatum è Græcia.

NAPOLI

Digitized by Google

Illuſtriſſimo, & Eruditiſſimo D.

ANTONIO MALIABECHIO

Sereniſsimi Magni Ducis Etruriæ
Bibliothecario.

Johannes Antonius Aſtorius τὸ ἐσαεὶ εὐρωστεῖν.

AD te geſtiebat evolare hoc qualecumq; commentariolum, non tam ut decus mutuaretur, & Gloriam, quam ut nomini tuo ampliſſimo conſecraretur. Ingeniolum meum ſuam mihi recogitans tenuitatem, à concepta nobili nuncupatione retraheret, ſed animus tui ſtudioſiſſimus, tacitæ hactenus venerationis impatiens, ut obſervantiæ aliquale teſtimonium maturet, audax illud tibi Litteratorum Apollini litaturum advexit. Tu, cujus in omnem partem non minus nota bonitas, ac Genij benefici magnitudo, obſequentis munuſculum benignus excipias, & præſidio interim mihi tuum politiſſimum Judicium eſſe volens, Theonini dentis injuriæ ſubtrahas pientiſſimè.

Datum Venetiis Pridie Cal. Decemb. An. D. 1697.

A 2 Alma-

Monumentum Alcmanicum, ex marmore albo puriſsimo longum pedes VII. $\frac{1}{2}$ latum IV.

INSCRIPTIO.

. . ΚΜΑΝΟ ζΤΡΑΤΗΕζ. ΗΚΕΣ ΤΙΔΟϛΕϛΗΔΙΣ ΧΙΡΑ ΧΤΕ....

. ΔΗΣΟωΝ ΤΜΕΤω ...... ΧΗζΤΗζ ΕΠΕωζΗΧΗ. Ν ΞΗΛΑΤΟΝζΤΕ.

ΦΑΝΟΝΤΟΙΣ ΠΑϬΙΟΝ ζΙΝ........

....ΕζΗΚΕζ ΡΙΔΗΣ ΠΡΟΤΙΟΝ. ΟΣΑΙΖΟΝ ΕΤΣ ΖΑΝ....

Alcman qui Militiæ Præfectus fuiſti, victoriis tibi Glorioſe ab amantiſsima vidua Bone vale.

Qui in Fugam conjeciſti ad Hymetum... in Xyſto quo die te exercuiſti, coronam præ aliis retuliſti....

...... Qui ſuperans Rheda antea Fato varatus fortis extitiſti......

BIBLIOTECA NAZIONALE DI NAPOLI

Apud Bernardum Iuſtinianum Abb. Sancti Leonardi Venetiis.

COMMENTARIOLVM
IN
ANTIQVVM ALCMANIS
Poetæ Laconis Monumentum,

EFfoſſum eſt duobus abhinc annis in Agro Laconico Monumentum in duas diſciſſum partes, quod columnis, fragmentiſque marmoreis continuò confuſum Venetias advectum, & in Pupiliæ Inſula tandem ad uſum aliquem Præſtantiſſimo Viro Bernardo Juſtiniano Abb. S. Leonardi, Sacri, & Inclyti Equeſtris Ordinis S. Georgj Equiti Magnæ Crucis donatum eſt aſſervandum. Relligioſa hujus nunc temporis curante pietate, ſacra illic Martyri Vitali ædes, & reſtaurabatur, & ornabatur; quum inter alia, quæ parabantur duabus Aris fundamenta, ſculptor adſtans quod neglectum, & ſine honore jacebat, obſervatum cautè monumentum jubet aſſervari, eouſque aliquod Eruditiſſimo Viro Juſtiniano de illo communicaret. Relatio ſuaſit ut à temporis injuria vindicaretur, & ejuſdum extaret Epigraphes, haberetur interpres. Obiter ego, quod huc devenerat, illi officioſus occurro, & ſuper hoc ſequitur non breve alloquium; unde Monumentum viſurus ad Pupiliæ Inſulam pergere devincor. Viſi Monumenti meo committitur ſtudio explanatio; recuſo in meſſem non meam falcem immittere.

Bono omine ſit, quod inde ſolus hanc ſpartam ſuadeor ornare. Traxit renitentem Geni um ad perantiqui hujus monumenti Relligioſam ut ita dicam divinationem quorumdam circa illud omni ſpe deſtituta curioſitas. Et quamvis non paucis præpediar curis, & multorum librorum auxiliatricem copiam deſiderem, pro mei ingenioli tenuitate qualiacumque ſcribam nullus dubito, quin Viris Eruditis æquanimiter accipiantur, æſtimenturque. Non moror otioſorum garritus, ſive riſus, quibus me ſacrorum ſtudio vacare, idonea videbatur ratio, ut prophanis hiſce ineptum haberent. Securus animi me longè alium promitto, non quod lenocinio quodam Gloriolæ mea venditare geſtiam, verùm quod nunquam de meipſo velim tam humiliter ſentire. At aiunt quidam: ecquid hæ nugæ ad moralem Oeconomiam? Quid ad Politiam humanam? Si id nugari eſt, fateor & ad curarum mearum remiſſionem huic me ſubceſivis horis ingenuum dare. Sed & otii mei habendam cedo rationem obgannientibus? Sacrum ſit nihilùm ultro commoveri, & cuilibet, quicquid ineptiant illi, operam dare. Verùm quis hucuſque verborum hic ſpumeus ambitus? Et ingenium excuſo, & moras necto: ſat nempe vanitati datum, & fatigata nimium impatiens expectatio.

Age itaque quod in monumenti hujus illuſtrationem ſcripturus expediam paucis, & promiſſis ſuperſedeam. Duo igitur tractanda reor, quid arguatur ex Figurarum in monumento ſculptarum poſitione, & num Laconi ſit illud erectum; dein quales inſcri-

inſcriptionis Characteres, cujus ætatis,& quid notent ſpeciale, licèt multum detriti, ac indiſtincti. Hæc quantum per me poterint; ſed peccatum quod effugeram denuo pecco. Hoc tantùm: Alcmanis Poetæ Laconis, quem 27. Olympiade floruiſſe perhibent Chronologi, monumentum fortè illud extare, hujus erit concluſio diſſertationis.

Ad Figurarum quod attinet poſitionem, illud conſtare arbitror, cuidam, cum jam deficere videretur, & denaſci, proximiores circumſtantes ultima verba dare ultimis illius verbis exceptis, & majori de Familia Affinitatis vinculo conjunctam perſonam, morituri dexteræ dexteram conjungere, ultimum quòd renuntiantis eſt, funebre *Vale* dicentem. Inter alios, qui hæc obſervarunt ſuprema verba Suetonius in Auguſto c. 99. tradit in oſculis Liviæ, & in hac voce defeciſſe: *Livia coniugii noſtri memor vive, ac vale.* Non tam enim morituro Adſidentes quam Adſidentibus moriturus hæc dicebant. Argylippus Plauti in *Aſinar.* hunc morem mirificè explicat, qui cum à Philenii complexibus arceretur

Vale, inquit &c.

Servius in lib. 11. Aeneid. ad eum verſum

Sic, o ſic poſitum affati, diſcedite corpus.

Senſus talis eſt, præſtate vos mihi funebre dictum, ideſt, affamini me, ut dici ſolet mortuis vale, vale, vale. Apud eundem Virgil. l. 11. Pallantem mortuum Aeneas ita affatur:

Salve æternum mihi maxime Palla,
Æternumque vale.

Ubi Servius: *De quibus Verbis Varro in logiſtoricis ait, ideo mortuis, ſalve, & vale dictum, non quod valere, aut ſalvi eſſe poſsint, ſed quod ab iis recedimus, eos nunquam viſuri &c. cum mortuo igitur dicitur vale, non atymologia conſideranda eſt, ſed conſuetudo, quod nullis vale dicimus, niſi à quibus recedamus.* Hoc totidem, prope verbis idem Servius in lib. 5. Aeneid. tradit ad hæc verba:

Salve Sancta Parens, iterum ſalvete recepti,
Ne quidquam cineres animæque, umbræque Paternæ.

Ovid. lib. 6. Metamorphoſ.

Supremumque vale, pleno ſingultibus ore
Dixiſſet.

Et lib. 7.

Mutua, dum licuit, reddebant dicta, valeque
Conjuncti dixere ſimul.

Et lib. 10.

Supremumque vale, quod jam vix auribus ille
Accipere dixit.

Idem lib. 4. Faſtorum.

Oſculaque applicuit poſita ſuprema feretro,
Atque ait, Invito frater adempte vale.

Synonimorum monumentorum hoc etiam innuùnt Inſcriptiones mutas illorum referentes voces, qui μνήμης ergo & Periſtylium, cum terra conderentur, mortuis erigebant, Inſcriptum.

Lapis Venetiis in Aedibus Grimanis.

ΔΟΔΟΡΑ ΧΡΗΣΤΗ	*Dodora bona*
ΧΑΙΡΕ	*Vale*
ΚΑΙ ΣΤΓΕ.....	*Et tace.....*

Hæc

Hæc ſubſcripta Periſtylio, in quo Figura Virilis ſtans dexteram dexteræ Figuræ Muliebris ſedentis conjungit.

Alter apud Gualdos:

ΜΕΝΑΝΔΡΕ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ	*Menandre Menandri Fili*
ΧΡΗΣΤΕ ΧΑΙΡΕ.	*Bone vale.*

Non diſſimiliter ab alio ſuper ſculpta huic Inſcriptioni Figura Muliebris ſtans dexteram & dexteræ viri ſedentis, ad cujus ſiniſtram hæret puer, ſupremum porrigens. Multa poſſent Marmora Græca ejuſmodi produci, ea tamen videre licebit apud Monumentorum veterum collectores. Mortuis igitur Proximiores Periſtylium erigebant, in quo ritum hunc ſupremum exprimerent, addita epigraphe, qua mortuos valere æternum iubeant. Sicyonios ſic monumenta deſcripſiſſe Pauſanias lib.2. Sicyoniorum refert, ſed prætermiſſis quibuſdam: *Αὐτοὶ δὲ Σικυώνιοι τὰ πολλὰ ὁμοιότι τρόπῳ θάπτουσι. Τὸ μὲν σῶμα γῇ κρύπτουσιν. Λίθου δὲ ἐποικοδομήσαντες κρηπῖδα κίονας ἐφιστᾶσι. καὶ ἐν αὐτοῖς ἐπιτίθημα ποιοῦσι κατὰ τοὺς ἀετοὺς μάλιστα τοῖς ἐν τοῖς ναοῖς. ἐπίγραμμα δὲ ἄλλο μὲν γράφουσιν οὐδὲν, τὸ δὲ ὄνομα ἐφ' ἑαυτοῦ δὲ οὐ πατρόθεν ὑπειπόντες κελεύουσι τὸν νεκρὸν χαίρειν. Ad hunc modum autem ferè ſuorum ſepelliunt cadavera. Corpus terra condunt, & lapidea baſi extructa columnas erigunt, ſuperpoſitis faſtigiis inſtar eorum, quæ in templis ſunt, & Græcis Aquilæ dicuntur, Inſcribentes vero nihil aliud præter nomen, Patris prætermiſſo nomine mortuum valere jubent.* Nuda illis tamen Inſcriptio, Græciſque omnibus, ut Romanis etiam qui in Græcia defuncti eſſent uſurpata, quod hiſce in marmoribus videre eſt.

Aquis Sextiis ad ædem D. Nicolai.

ΝΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝΟΣ ΧΑΙΡΕ	ΑΝΑΞΙΩΝ ΕΥΜΗΤΙΩΝΟΣ ΧΑΙΡΕ
Nicon Agathonis Fili *Vale.*	*Anaxion Eumetionis* *Vale.*

Comoræ in Hungaria ex Itinere Ed. Bran.

ΙΤΑΛΜΥΡΙ ΕΥΨΥΧΕΙ ΜΕΓΑϹ
ΙΑΤΡΟϹ.
Italmuri bene vale Magne
Medice.

Lariſſæ in Turcarum Cœmeterio.

ΟΝΗϹΙΜΟϹ ΟΝΗϹΙΜΟΥ ΙΑΤΡΟΥ ΥΙΟϹ ΧΡΙϹΤΕ ΧΑΙΡΕ.	ΥΑΚΙΝΘΕ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕ ΗΡΩΣ ΧΡΙΣΤΕ ΧΑΙΡΕ.
Oneſimus Oneſimi Medici *Filius bone, Vale.*	*Hyacinthe Lariſſenſis Civis* *Heros bone vale.*

ΑΠΟΛ-

ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ ΑΓΛΑΩΦΟΝ
ΤΟΣ ΚΥΖΙΚΗΝΟΣ ΧΑΙΡΕ.
Apollodorus Aglaophontis.
Cyzicenus vale.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ
ΕΙΣΑΓΟΡΟΥ
ΗΡΩΣ ΧΑΙΡΕ
Nicephorus Iſagori Heros vale.

ΠΑΡΜΟΝΗ ΠΑΡΜΕΝΙΣΚΟΥ
ΓΥΝΗ ΔΕ ΘΡΑΣΩΝΟΣ
ΗΡΩΣ ΧΡΗΣΤΗ ΧΑΙΡΕ.
Parmone Parmeniſci Filia Vxor
autem Thraſonis Heroina vale.

Ad uſum Sicyoniorum ſimplex Epitaphium
in via ad Lebadiam.
ΗΡΑΚΛΕ
ΧΑΙΡΕ.

Patavj è Langerm.

MENOPHON
ET CALLICLEA. SALVETE.

Romæ

HAVE. AVE. HEROTION. ET.
VALE. AETERNOM. C.
CESTIVS FILIAE. P. C.

Apud Gruterum f. CLXIII.

VALE. TIBERI.

Sed quod ſic Monumenta quamplurima erigerentur, abſque jam dicti ritus, ſcilicet *Vale* dicentium, & *Vale* excipientium ſculptili expreſſione, nil obſtat conjecturæ noſtræ, quam ex figurarum in monumento noſtro poſitione duximus. Sat aliis de hoc ſcriptum puto, & plura in medium afferens Crambem mihi recoquere videor. Pro certo hoc habito, aut ſaltem probabili, Laconi erectum illud forte aſſeram. Et primò ex unica veſte ambas figuras viriles ſedentem, ac ſtantem cooperiente. Unica enim Veſtis Laconibus ex inſtituto Legislatoris Lycurgi, quæ toto anno geſtabatur. Xenophon. *καὶ ἀντὶ γε τοῦ ὁματιόις διατρίπτεσθαι, ἐνομίζεν ἐνὶ ἱματίῳ δι' ἔτους προσεθίζεσθαι. νομίζων οὕτω καὶ πρὸς ψῦχη, καὶ πρὸς θάλπη ἄμεινον ἂν παρασκευάσασθαι*, id. *pro eo quod in veſtibus luxuriantur, ſtatuit, ut ad unum veſtimentum eos hac ratione tum ad frigora tum ad calores rectiùs inſtructos fore*; Hæc longa geſtatione tenuis evadens non ſecus ac Romanorum Lacerna *Τρίβον* dicebatur ſcilicet ut Feſtus *adtrita*. *Ἐξωμίδα* illam eſſe deduco: *Ἐξωμὶς* enim erat Tunica manicam unicam habens; hoc Pollux: *Ἐξωμὶς δὲ περίβλημα, καὶ χιτὼν ἑτερομάσχαλος*. Hanc licet Eſychius ſervorum & operariorum veſtem aſſerat, attamen Ingenuorum extitiſſe declarat Ariſtophanes Lyſiſtrata, ubi cives ſenes ajunt:

ἀλλὰ τὴν ἐξωμίδ' ἐκδυώμεσθ' ὥς τὸν ἄνδρα δεῖ.
Sed & exomidem exuamus, ut virum decet.

Quod autem hæc eſſet veſtis Lacedæmoniorum, Elianus l.9. Variæ cap. 34. *Diogenes cum veniſſet Olympiam, & Rhodios quoſdam adoleſcentes videret pretioſis veſtibus amictos, inquit, hic eſt Faſtus. Dein cum incidiſſet in Lacedæmonios ἐν ἐξωμίσι φαύλαις, καὶ ῥυπώσαις, in vili ac ſordida exomide, hic inquit, alius eſt Faſtus*. Proprium igitur Exomidis, ut inde humeri extarent. Cynici quod dexterum humerum exertum haberent *ἐξωμίαι* dicti, eorum Tribonium *ἐξωμὶς*, ut multi adnotare. In veſte autem noſtrarum Figurarum, & unica manica brachium ſiniſtrum amiciens, & humerus dexter exertus habetur.

Secundo ex Baculo præ manibus Figuræ virilis,ſtantis,quem ut Scholiaſtes Ariſtophanis ad Aves ἰφόρων δι λάκωνις.Graves enim baculos geſtabant Lacedæmones; cum baculo autem prodire in Concionem ſolebant, quod moris deſtitit poſt excuſſum ab Aleandro viro Adoleſcente reſpicientis oculum,ut ex Plutarcho. Hicque,ut ex eodem in vita Niciæ,erat Inſigne Spartæ & dignitas.Et quod attinet,ad illius materiam, dicam,ex agreſti olea, cujuſmodi fuiſſe legitur apud Apollon. Rhod. lib. 4. vbi de aureis Heſperidum malis, nodoſam,& ponderoſam Herculis clavam:

> ςυβαρὸν δ' ἔχεν ὄζονελαίης
> Τυξάτε, τοῖσι πελωρτόδε ἀπίρθισεν ἰοβολήσας.

ideſt. *Robuſtum autem habere ramum olea, ſaggitaſque,quibus emiſsis hoc ingens monſtrum interemit.* Feſtiviſſimus Lucianus donavit hujuſmodi baculo,nempe qui eſſet è cotino, Antiſtenem Philoſophum; in dialog. mort. πάνυ καρτερὰν (βακτηρίαν) ἐκ κοτίνυ ποιησάμενος, ideſt, *valde robuſtum (baculum) è cotino cum feciſſet.*

Amycus Rex Bebricus homo ferus, quique hoſpites nonniſi ſingulari excipiebat apud ſe certamine,ſolitus geſtare baculum. Id quum Argonautæ eo adpulſi cognoviſſent, Tyndarides obtulit ſe huic pugnæ,& quum ad manus utrinque ventum eſſet, poſita utrinque impedimenta ad majorem expeditionem. Et Rex quidem

> Καλαύροπα τὲ τρηχεῖαν
> Κάββαλλε, τὴν φορέεσκεν ὀριτρεφέος κοτίνοιο.

ideſt, *baculum durum projecit,quem ferebat è cotino &c.* Apollon.Rhod.l.2.

Tertio ex corona, qua ſtanti Figuræ virili circumdatum caput: Coronæ enim in multis Laconibus uſurpabantur. Vel in bello ante prælium ita Rege edicente ſumebantur; Plutarchus in Lycurgo: ἤδη δὲ συντεταγμένης ἅμα τῆς φάλαγγος αυτῶν καὶ τῶν πολεμίων παρόντων ὁ βασιλεὺς ἅμα τὴν χίμαιραν ἐσφαγίζετο, καὶ στεφανῦσθαι παρήγγελλε πᾶσι: ideſt, *Inſtructa acie eorum,quum adeſſet hoſtis, Rex ſimul capellam immolabat, edicebatque,ut omnes coronam ſumerent.* vel erant inſignia præmia rerum bene geſtarum, eæque oleaginæ fiebant: Tali corona Eurybiades donatus eſt,ut Herodotus l. 8. & Plutarchus in Themiſtocle. Vel erant inſigne libertatis,& honoris,ideoque ſervi poſt manumiſſionem coronabantur, & id apud Græcos in univerſum, quod colligitur ex Thucidide l.4.ubi de bis mille ſervis ἐστεφανώσαντο καὶ τὰ ἱερὰ περιῆλθον ὡς ἠλευθερωμένοι, ideſt, *quod coronabantur, & templa circuibant tanquam manumiſſi.* Vel in Olympicis ludis Victori, hæcque ex olea agreſti electa fortè in coronamentum maſculæ Virtuti,quam quis profeſſus eſſet, ex eo quod Herculis ſacrorum horum certaminum auctoris pro comperto haberetur cotinum oleæ ſpeciem, fuiſſe coronale geſtamen. Et quidem apud Sophoclem Hercules ex hac agreſti oliva rogum ſibi ſtrui vult ab Hillo filio ſuo, nempe è fronde ſibi admodum dilecta, & propria. Sophocl.Trachi.

> ——Πολλὸν δ' ἄρσεν' ἐκτεμόνθ' ὁμῦ
> Ἄγριον ἔλαιον, σῶμα τῦ μὸν ἐμβαλεῖν.

ideſt. *Et agreſti olea maſcula ſimul caſa oportet te corpus meum ſuperimponere.* Et credibile eſt hanc eſſe figuræ noſtræ coronam,quum ex uno continuo ramo contexta ſit, nec ex duobus ramulis,ut aliæ de quibus Paſchalius. Et verò Hercules fratres ſuos κλάδῳ στεφανῶται κοτίνυ coronavit ramo, non ramis oleaſtri, ad quod exemplum laureola Triumphantium, ideoque dicebatur Laureola. *Tantum modo, ut haberem negotii, quod eſſet ad Laureolam ſatis.* Cic. ep. fam. lib.2.

Quartò ex raſo quaſi ad cutem capillo: licet enim Lycurgo inſtitutum comam alere ad decorem adſpectus,& in libertatis ſignum; non eſt dubitandum, quin multi ex Lacedæmoniis antiquum Tonſuræ morem etiam retinuerint, ut Alcibiadem Lacedæmone exulantem, & ad mores Laconicos ſedulo ſe accomodantem inter alia habemus ad cutem raſum: videatur Plutarchus l.de diſcr. ad: & am.

Quintò

Quintò ex barba earumdem, quod præter alia innuunt verba Nicandri apud eundem: πυθομένυ δὲ τινὸς διὰ τὶ οἱ Σπαρτιᾶται κομῶσι, καὶ πωγωνοτροφῦσι. ἔτι, ὄφη, πάντων κάλλιςος, καὶ ἀδαπανώτατος ὁ οἴδιος κόσμος, ideſt. *Quærenti cur comam, & barbam alerent Spartani reſpondit: quia virum maxime ornat, & minimo ſumtu conſtat proprius ornatus.*

Sextò ex calceis Laconicis, qui ut ex Eſychio ἀμύκλαδες dicti:

Tandem ex muliebrium Figurarum peplo fibulis circa humeros conſtricto, ut cernitur in media, Pallioque non a Tribonio diſſimili: nihil in contrarium innuente, quod ſupra genua decurtata veſtis non appareat, Virginibus enim hoc in uſu dicente Clem. Alex. l. 2. Pedagog. c. 10. οὐδὲ γὰρ ὑπὲρ γόνυ καθάπερ τὰς λακαίνας φασὶ παρθένυς, ἐσολίσθαι καλὸν, ideſt *non enim decorum, ſicuti & Lacænæ Virgines faciunt, decurtatam ſupra genua veſtem deferre.* Præterquam quod ſicuti, & velatæ Mulieres incedebant, veriſimile eſt, & ad talos promiſſam tunicam uſurpaſſe, quippe quæ non amplius virum quærebant, ſed operam dabant ut maritos ſervarent.

Nunc ad Inſcriptionis characteres deſcendamus explicandos. Ad rem igitur. Quum Antiquitus Græci, eo quod Phœnices è ſtirpe Cadmi habuere Authores, Phœnicum characteres uſurparint, ut ex Plutarco in Dæmonio Socratis, ubi narratur è ſepulchro Alcmenæ Thebis circa tempora Ageſilai effoſſam tabulam æream barbaris ſcriptam characteribus typus Aegyptiorum referentibus juxta reſponſum conſulti Conuphis Prophetarum Aegyptiorum doctiſſimi, quos Phenicios extitiſſe contendit Bochartius; dein temporis curſu hujuſmodi characteres mutarint alios, alios ſervarint, alioſq; proprios effecerint ſitum & figuram natura duce invertentes; Inoleta ratione ſcribendi, quæ Boum verſuram imitabatur βουςροφέδυς ab Eſychio vocabulo perquam aptiſſimo expreſſa, quoſdam ex iis in hoc pervetuſto monumento noſtro Phœniciorum extare reliquias putaveram, & tales modo forſan aſſerere non dubito, aliter enim quidquam ex eis neſciam qui poſſet intelligi. Ego ipſe qua potui diligentia, & fidelitate ex marmore tranſcripſi, nec nimium facilis ab alio legere volui tranſcripta. Quot quot autem Antiquorum Græcorum lingua, & ſcriptura periti eſſent oculo acuto inſpecturi, hoc omnino, quod & ego, & nil aliud, forte minus perciperent. Adſunt hic Ʒ & Ƹ characteres, ut ego percipio correſpondentes Phœniciis m & Ᵽ, ſuntque ἐπίσημον σάμπι, & ἐπίσημον Κόππα. Phœniciorum namque literarum Græci ſitum inverterunt: ex 9 facere B, ex ⅂, Γ, ex Ǝ, E, & ſic de reliquis, quia ſitum cum ipſa ſcriptione mutari neceſſe fuit poſtquam dextrorſum ſcribi cæptum, natura duce, motus enim naturalis extrorſum eſt; unde quemadmodum linearum tractus ita quoque litterarum ordo ſervandus erat. Et licet multis putidiſſimum hoc videatur commentum, uti Spartam ἀπὸ τῶν σπαρτῶν ἀνδρῶν vocari, & Lacones τοῦ γένους τῶν σπαρτιατῶν aſſerere, hæc dicentibus non Phœnicum ſed Thebanorum oriundos extitiſse, quod Thebis ſati homines coloniam deduxerint Lacedæmonem; Attamen ſuppoſitum vindicatur quibuſdam vocibus ipſiſſimis apud Phœnices, & Lacones uti præ multis vox ταίναρ Phœniciis טינר *tinar*, quæ pro rupe in paraphraſi Chaldea paſſim occurrit; & verò Lapidicinæ in Tænaro Monte deſcribuntur a Strab. lib. 8. Item vox *Bela* pro Sole ut Eſychius: Βίλα ἥλιος καὶ αὐγὴ ὑπὸ λακώμων. Bela autem Phœnices Solem vocabant ſicuti notat Servius in 1. Aeneidos. Et Philo Biblius de Sole ex Sanchoniathonis Theologicis: τῦτον γὰρ φησι θεὸν ἐνόμιζον μόνον οὐρανοῦ, Βεελσάμην καλοῦντες, ὅ ἐςι παρὰ φοίνιξι κύριος οὐρανοῦ. *Hunc enim, inquit Deum putabant ſolum eſſe Cœli Dominum, Beelſamen vocantes, quod Phœnicum lingua ſignificat Cœli Dominum.* Vox *malea* nomen promontorii ab ortu Laconicum ſinum claudentis: factum eſt enim ex מתלעא *mathlaa*, vel *mathlea*, quæ vox ſignificat maxillam cum molaribus. Et ve-

rò Lycophron in Caſſandra verſu 94. appellat hoc ipſum Promontorium γναμφηλὰς ὄνου *maxillas Aſini*; Strabo, & Ptolomæus ὀνουγνάθον deſcribunt circa eadem loca, *maxillam* ſcilicet *Aſini*, ſed a Malea diverſam; ſic cytharam קתר *acethare* ideſt à petris, eò quod ut Mercator in Cytheriis *circa ipſam Inſulam ſparſi ſint plures ſcopuli*, & Purpuræ, quod ſcopulis, & calculis plurimum gaudere dixit Plin. lib. 14 c. 15. circa hanc Inſulam multæ fuerint, unde *Porphyris* dicta eſt. Alia adducerem, ſed ſufficienter hiſce præmiſſis explicationi inſcriptionis vacandum Dorica vel Aeolica inſuavi Dialectorum, nec non primævorum Laconum, quæ ex dictis indicatur, vetuſta ætate, attentis.

. . . KMAN. ſupplerem veriſimilius quam detur Ἄλκμαν: *Alcman*.

O ΣΤΡΑΤΗΕ Σ ἀντὶ τοῦ ὁ ἐστρατήγησας, *qui fuiſti militiæ præfectus*.

. . ΙΕΣ, eroſa ſupple, & ſcribe νίκης, *Victoris*. pro νίκης, ι pro η, ſic Δινδυμῆνη pro Δινδυμήνη: prope Bajas ad portam Juliam.

ΘΕΑ. ΔΙΝΔΥΜΕΝΑ.
DEAE. DINDYMENAE.
EX. OPAC.

ΤΙΔΟΙΕ, τι pro τοι, verte *Tibi Glorioſe*.

ΙΗΔΙΣ, lege *ab Amatiſsima* quam ſcilicet *ex Amore ſingulariter curas*; a κηδέω *curo*, vel a καίω *uro*, quia ardentem curam ſignificat, qualem propinqui de ſe mutuo habent.

ΧΙΡΑ, a χηρόω, *viduo*, *vidua*.

ΧΤΕ. dicerem ego Χρηστὲ abbreviatum, *bone*. Addam quod veriſimiliter ex Synonimis aliis, χαῖρε, *vale* ſcilicet *recede*: Invaluit namque conſuetudo ut pro diſcedendo τὸ χαίρειν ſumatur; Ideo enim morituris & mortuis *ſalve*, aut *vale* dicebatur, non quod valere, aut ſalvi eſſe poſſent, ſed quod ab eis recederetur non amplius videndis, de quo ſupra. Senſus ergo. *Alcman qui Militiæ Præfectus fuiſti, victoria tibi Glorioſe ab amantiſsima Vidua, bone, vale*.

. . . ΔΗ, Iam.

ΣΟΩΝ, ἀπὸ τοῦ σεύω, *in fugam conjiciens*; ΥΜΕΤω, ad hymetum, ἀντὶ τοῦ ὑμήττῳ: Mons hic Athenis proximus. . . . ſuppleant Alii, Lacunam negligo quod dicere deſperans.

ΣΗ ΣΤΗ Σ, ἀντὶ τοῦ ξύστου, in Xyſto, ἀπὸ τοῦ ξύω, quia locus raſus, & planus.

ΕΠ'ΕωΣ, ſcilicet ἐπ' ἕως loco τοῦ ἐπὶ τοῦ ἠώς, ὄος, *Aurora, lux dies* vertam ego, *quo die*.

ΗΧΕ.Ν pro ἄγηχες, Th. ἄγω, *te exorcuiſti, decertaſti*.

ΣΗΛΑ, pro σέλα a σέλας hoc eſt Jubar, metaphorice hic pro *cum Gloria*: ſic pro κλείσω κλαξῶ.

ΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟΝ, *Coronam*. Cætera confuſa, & ut cernitur multum detrita. Conjecturaliter ſenſum claudent hæc ſequentia: *præ cæteris decertantibus detuliſti*.

Ad ultima devenimus. Ε ΣΗΚΕ Σ pro ὑπέρχες, *ſuperans, excedens*. Elianus: καὶ ἑώρων φάσμα τὸ μέγεθος ἐξῆκον ἱστέρα, ἐπάνωτέρω τοῦ ἱστοῦ, ideſt. *Et videbant ſpectrum, quod navis malum magnitudine ſuperabat*.

ΡΕΔΗ Σ. ΠΡ. ΕΤΙΟΤω. ΣΑΙΖΟΝ ΕΤΣΕ ΑΝ. . . &c.

Sed mittam Grammaticorum tricas, cum nonniſi per conjecturæ viam in omnibus procedere datum ſit: Tam detriti, & confuſi characteres, fortè & fabrili imperitia, vel tunc temporis ſpeciali dialecto aliqua, & nobis ignota inſcripti. Quod de illis intelligibile veriſimiliter eruam hoc eſt; *Qui excedens Rheda, antea paratus Fato, fortis, exitiſti*. Verùm quid hæc omnia? Monumentum hoc erectum Alcmani Poetæ ex

Meſſoa